

HOEFBLAD

58^e jaargang nr.4 Herfst 2021

Foto Fia Grootzwagers

NATUURVERENIGING

KEN EN GENIET

Hoefblad

ALGEMEEN E-MAILADRES: kenengeniet@home.nl

VOORZITTER

Programmavoorbereiding
Krantenberichten

Christ Grootzwagers

Kamilletuin 6
5103 CB Dongen
tel. 0162-312116

voorzitter@kenengeniet.nl

SECRETARIS

Jos Soffers

Kerkstraat 44
5101 BD Dongen
tel. 0162-320715

secretaris@kenengeniet.nl

PENNINGMEESTER

Rabobank Dongen
IBAN:
NL44 RABO 0111984114
Ledenadministratie

John van Meggelen

Schoolsticht 47
5102 GD Dongen
tel.0162-517996

penningmeester@kenengeniet.nl

Programmavoorbereiding

Fia Grootzwagers
Schoolsticht 47
5102 GD Dongen
tel.0162-517996

vlinder@kenengeniet.nl

BEZORGING HOEFBLAD

Opgave excursies

Marie-José van Gestel

Hubertusstraat 9
5106 NS Dongen-Vaart
tel. 06-10120230

mjvangestel.burmanje@home.nl

BESTUURSLID

Anton Staps

Paardenbloem 7
5102HS Dongen
tel. 06-13402220 of 0162-226994

amoms@ziggo.nl

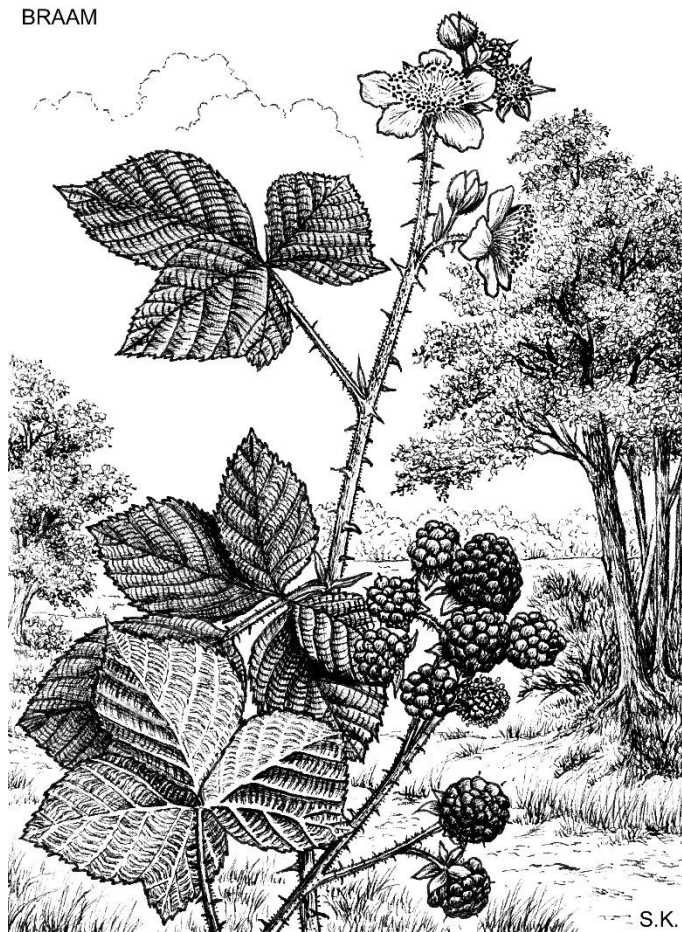
DE LEVENDBARENDE HAGEDIS

We zien best veel in de natuur, een amfibie dat we vaak ongemerkt voorbij lopen is de [levendbarende hagedis](#). Ze komen best wel op veel plaatsen voor, maar leiden een teruggetrokken bestaan. Met wat geluk zie je ze zonnen, iets dat ze graag doen, liefst op een hogere plaats, dus in een lage struik of op een plank van een vlonder. Bovenstaande foto nam ik, Christ Grootzwagers, in Huis ter Heide, de hagedis zat op het blad van een braam, zomaar in de buurt van het uitzichtpunt bij het Leikeven.

De naam levendbarend spreekt eigenlijk wel voor zich, toch verdient het wat toelichting. Levendbarende hagedissen zijn zoals de naam al zegt eierlevendbarend. De eieren komen in het moederlichaam tot ontwikkeling en komen tijdens of zeer kort nadat ze zijn afgezet, uit. De legselgrootte is sterk afhankelijk van de grootte van het vrouwtje en varieert tussen de drie en acht jongen met een gemiddelde van 5,6. De hoogste in de vrije natuur vastgestelde leeftijd bedraagt acht jaar. Gemiddeld worden echter leeftijden van drie tot vier jaar bereikt.

Heide en hoogveen vormen de voorkeurs habitat. De soort komt ook voor in open bossen en ruige graslanden, in bermen van (spoor)wegen en in een beperkt deel van de duinen. De levendbarende hagedis is een vochtminnende soort die in de genoemde landschapstypen veel wordt aangetroffen op oevers en vochtige terreindelen. Er zijn ook

enkele waarnemingen bekend uit laagveen. Levendbarende hagedissen eten voornamelijk geleedpotigen, waaronder veel spinnen.

Het valt niet mee ze te ontdekken, je moet bij het wandelen vooral goed luisteren, hoor je naast het pad wat ritselen, ga dan maar op zoek.

Rondom Dongen zijn er diverse vindplaatsen van de levendbarende hagedis. In boswachterij Dorst, in de buurt van de kanovijver in ons eigen Dongen en in het

al eerder genoemde Huis ter Heide.

De hagedis kan zichzelf beschermen tegen aanvallen, veel dieren en vogels zullen hem proberen te pakken bij zijn staart. Gebeurt dit, dan laat hij eenvoudigweg een stuk van zijn staart los en rent ervandoor. De afgebroken staartpunt blijft nog een tijdje kronkelen, wat de vijand aanlokt. Na een poosje groeit de staartpunt weer aan, meestal wel kleiner en donker van kleur. Zit hij dicht bij water dan kan hij daarin vluchten, waarbij de hagedis enkele minuten onder water kan blijven.

In Nederland is de levendbarende hagedis beschermd en staat op de zogenaamde rode lijst als gevoelig. Vanaf eind oktober zoeken ze hun overwinteringsplaats op, ze kruipen in holletjes of onder hout. Rond maart, geheel afhankelijk van de omgevingstemperatuur, komen ze

weer tevoorschijn. Ze leven in kolonies, dus zie je er één, dan maak je kans op meerdere exemplaren.

BESTUURSPRAATJE

Eindelijk gaat het allemaal weer wat van start en mogen we op pad. Toch blijft nog niet alles mogelijk en zullen we rekening moeten houden met de regels van bovenaf opgelegd. Met name het met elkaar meerijden blijft lastig, hopelijk komt ook dat binnenkort goed. Dus zullen we toch nog een poosje in de eigen omgeving onze tochten organiseren. Zo gelden er ook toegangsregels voor onze filmavonden in de Cammeleur. Men dient er rekening mee te houden, dat men bij binnenkomst de zogenaamde corona checkapp: [QR-code](#) moet worden getoond en legitimatie verplicht is. Dit zijn dingen waar we niet onderuit komen en dat is lastig. Als u de code niet op uw telefoon hebt staan, dan kunt u natuurlijk de papieren versie laten zien. Is het voor u moeilijk deze code af te drukken, dan raden we u aan, om naar Theek5, de bibliotheek te gaan, hier is het Informatiepunt Digitale Overheid gevestigd. Bij dit Informatiepunt kun je terecht met vragen over de digitale overheid zoals de DigiD en de QR code.

Als bestuur vinden we de regelgeving soms moeilijk te volgen, telkens verandert er wel wat en moeten wij ook afspraken wijzigen. Zo weten we nog steeds niet wat er in december kan en mag, dus houden we nog een slag om de arm betreffende de kerstbijeenkomst. Meer daarover in een volgend Hoefblad, dat begin december zal gaan verschijnen. Hopelijk zal dan de normale regelmaat terug keren van het uitkomen van ons verenigingsblad.

PICKNICK

Zoals in het vorige Hoefblad aangekondigd gaan we een hopelijk leuke picknick houden op 16 oktober. Deze picknick is **uitsluitend voor leden van Natuurvereniging Ken en Geniet**. Alles zal u gratis worden aangeboden, zo zorgen wij voor de drank en een picknickpakket. Helaas is er geen mogelijkheid voor niet-leden om hieraan deel te nemen. Opgeven voor de picknick kan nog tot 1 oktober 19:00 uur. Uw opgave dient u te doen bij de normale opgave adressen:

Ad en Lenie Leeggangers, Roeloff van Dalemstaat 50,
tel. 0162-313858

En bij:

Marie-José van Gestel, Hubertusstraat 9, (mobiel) 06-10120230

Of via e-mail: mjvangestel.burmanje@home.nl

De picknick begint om 11.00 uur met een inloop, waarna een officieel gedeelte volgt, met de huldiging van enkele jubilarissen. Het afscheid van onze secretaresse Els Scheepers en een onthulling ter ere van 25 jaar Natuurtuin Kandoel. Daarna vangt de picknick aan, daarvoor zal er een open tent geplaatst worden, zodat we droog kunnen genieten. Zorg voor passende kleding, maar dat zult uzelf ook wel begrijpen. We vragen u zoveel mogelijk te voet of op de fiets te komen. Komt u met de auto, dan graag deze parkeren op het parkeerterrein van de hondenschool aan de Doelstraat.

NEDERLANDSE DAGVLINDERS

Bont zandoogje (*Pararge aegeria*)

Het bont zandoogje is een algemeen voorkomende vlinder in bossen met open plekken en langs bosranden en struwelen, vooral wanneer er bramen groeien, en ook in parken en tuinen. Deze vlindersoort heeft zich de afgelopen decennia verder verbreid en is ook in aantal toegenomen.

De naam slaat op het bonte vlekkenpatroon van de vleugels. De vlinder ziet er uit als zijn leefgebied: donker als de schaduw van het bos en met lichte plekjes waar de zon door het bladerdek komt. De

lichtgele vlekken op de donkerbruine vleugels zijn zowel aan de bovenzijde als aan de onderzijde te zien. Zo ook het witgekernde zwarte "oog" op de punten van de voorvleugels. Op de achtervleugels zijn aan de bovenzijde drie of vier witgekernde zwarte "ogen" zichtbaar.

De vliegtijd is gewoonlijk van eind maart tot eind oktober. Soms, bij gunstig weer, kan de vlinder al begin maart waargenomen worden. Er zijn drie elkaar overlappende generaties per jaar. Het voedsel van de vlinder bestaat uit nectar van kruiden en struiken, vooral braam, sap van vruchten en bloedende bomen en honingdauw van bladluizen.

De mannetjes gedragen zich vaak opvallend territoriaal. Vanaf een zonnige plek houden ze hun territorium in het oog en andere mannetjes worden meteen verjaagd. Ze reageren ook op andere vlindersoorten, op andere grotere insecten en zelfs op vogels. Een vrouwtje dat het territorium binnen vliegt, wordt achtervolgd tot ze gaat zitten. Het mannetje gaat dan naast haar zitten en baltst een paar seconden met schokkende vleugelbewegingen. Daarna volgt de paring (mits het vrouwtje niet al eerder gepaard heeft).

Een andere tactiek van de mannetjes is het maken van patrouillevluchten. Bij warm weer wordt meer gepatrouilleerd dan bij lagere temperaturen.

De vrouwtjes bont zandoogje gaan op zoek naar geschikte plekje om hun eitjes af te zetten. Ze hebben daarbij een typische vlucht: ze bewegen hun vleugels heel snel, maar gaan slechts langzaam vooruit. Ze zwerven rond en verdelen hun eitjes over een groot gebied.

De eitjes worden afzonderlijk afgezet op grassen, o.a. kropbaar, kweek, witbol en boskortsteel. Meestal op de onderkant van de bladeren, bij voorkeur op kleine en apart staande pollen.

Na gemiddeld 8 dagen komen de rupsjes uit. De groeisnelheid van de rupsen verschilt onderling aanzienlijk: sommige rupsen groeien tot wel drie keer zo snel als andere.

Daardoor komen er ook in verschillende perioden van het jaar nieuwe vlinders uit. In eerste instantie blijven de rupsen bij de graspol waarin het eitje is afgezet. Later gaan ze

meer zwerven en kunnen dan enkele tientallen meters afleggen. De rupsen worden tot 27 mm lang, geelachtig-groen van kleur met een wit afgezette, donkergroene lengtestreep over de rug, lichte en donkere lengtestrepen op de flanken en twee witte vlekjes bij de staart. De kop is blauwachtig-groen.

De volgroeide rupsen verpoppen zo'n 5 tot 20 cm boven de grond aan de onderkant van een blad van de waardplant of een naburige plant. De poppen kunnen groen of bruin van kleur zijn. Niet-overwinterende poppen komen na 10 tot 28 dagen uit.

De overwintering vindt vooral in het popstadium plaats. De vlinders komen dan na 180 tot 220 dagen uit de pop. Een deel van de rupsen die na half augustus uit het ei zijn gekomen, overwintert als halfvolwassen rups, verscholen in gaspollen.

Hanny Oerlemans

NATUURTUIN KANDOEL DE FILM 13-10-2021

Het is even wennen, maar we mogen weer eens een voorstelling geven, deze keer in het teken van onze [Natuurtuin Kandoel](#). De tuin bestaat sinds 1996 en begint steeds mooier te worden. Gedurende al die jaren zijn er vele mensen werkzaam geweest in deze bijzondere tuin. Veel is er gedurende die 25 jaar veranderd, zo is de tuin telkens wat aangepast. Alleen al de grootte is haast verdubbeld, na een rustig

begin. Toen was het allemaal aftasten wat er mogelijk zou zijn, immers het onderhoud zou door vrijwilligers gaan gebeuren.

Na verloop van tijd is het doel van de tuin ook gewijzigd, zo zou in het begin er haast geen onderhoud gedaan worden. De tuin zou zich natuurlijk mogen ontwikkelen, daar zijn we echter al snel vanaf gestapt. Er ontstond een wildernis, zeker omdat de grond nog veel te rijk was aan meststoffen.

De vrijwilligers van Ken en Geniet hebben zich daarna toegelegd op een andere manier. Men ging verschrallen, er werd gemaaid en gesnoeid. Lastige planten, zoals zuring werden met de hand verwijderd. Ook melde en brandnetel werden grootscheeps aangepakt. Met de jaren werd de grond zo schraler in het aanvang gedeelte. Veel later is er een groot weiland bij gekomen, met dezelfde lastige planten. Van oorsprong zou dit deel onderhouden worden door een aparte werkgroep. Na verloop van tijd is dit gedeelte ook over gegaan naar onze vereniging en flink aangepakt. Zo is hier hard gewerkt om meer bloemendiversiteit te krijgen.

Christ heeft door de jaren heen vele opnamen gemaakt in Natuurtuin Kandoel en zal er u uitgebreid daarover vertellen.

Na de pauze neemt hij u mee naar Twente, waar een aantal filmpjes zijn geschoten, met de mooiste beelden van de natuurrijke omgeving. Beelden werden gemaakt tijdens de wandelingen door het dal van de Mosbeek, met het Springendal. Verder het Buurserzand bij Haaksbergen, de Bronnenroute in de buurt van Vasse, bij Singraven voert de weg langs het Nordhornkanaal en de Dinkel, met vanzelfsprekend de

watermolen. We doen de Manderheide aan, waar we de prachtige kever het vliegend hert mogen aanschouwen. Dichtbij Kloosterhaar voert de route door de Engbertsdijkvenen, een gebied met vele soorten vogels. Bij Beuningen stappen we naar het Lutterzand, waar we ook weer een eind langs de Dinkel af struinen. Bij Buurse/Haaksbergen start onze wandeling naast een prachtige watermolen, de Haarmühle en lopen we naar het Witte Veen.

In de film laten we onze mooiste beelden zien, bijvoorbeeld een ree met jong, het vliegend hert, de schitterende watermolens, de Dinkel, vogels als blauwborst, kleine plevier, rietgors enz. enz. De filmavond vindt plaats op woensdag 13 oktober voorafgaand aan de picknick. Natuurlijk in de grote filmzaal van de Cammeleur, aanvang 20.00 uur.

Houdt rekening met de toegangsregels, zoals uw QR bewijs en identiteitsbewijs.

DE NATUURTUIN BEZOEKEN MET MIJN KLEINDOCHTER.

Ik ben pas lid geworden van Ken en Geniet en las in het Hoefblad een oproep om een keer een stukje te schrijven.

Nu bij deze in de pen geklommen.....

Probeer het mooie van de natuur aan mijn kinderen en nu dus kleinkinderen mee te geven en dat kan dus ook zijn een slak of hommelt bestuderen met een loepje.

Mijn kleindochter Ella van 5½, kwam onlangs een keer logeren en toen zijn we naar de Natuurtuin geweest.

Eerst e.e.a. uitgelegd over de tuin want het liefst plukt ze heel veel bloemetjes en dat mag hier zeker niet !

Op het eerste pad kwamen we al en eekhoortje tegen die voer uit een

vogelhuisje kwam eten, heel voorzichtig naartoe gelopen, iets verder was een vogeltje met wormpje in zijn bek voor zijn nestje maar waar zat dit dan ???

Heel stilletjes op een bankje gezeten en het nestje bleek in de klimop te zitten.

De bijenkorven achterin wist ze al veel van, ze waren laatst met de schoolklas naar de kinderboerderij Wolfslaar in Breda geweest, heel mooi.

Toen verder gelopen naar de stiltetuin en niet te geloven hoe stil ze kan zijn.....er kwam een geluidje op mijn telefoon binnen waarop ze reageerde, sssstt Oma !!

De vogel observatie hut was ook spannend, donker dus lichtje erbij, luikjes zachtjes open doen en dan rustig kijken. Na 10 min. weer verder.

Weer terug gelopen en na de stiltetuin mochten we weer praten, langs mooie bloemen met div. insecten en vlinders gelopen.

Bij de vijver nog een tijdje gezeten, eerst zie je geen enkele kikker en dan zomaar een heleboel springen.

Zelfs een hele grote in het midden, die we de "Koningskikker" noemde.

Het was heel fijn om dit zo samen op deze bijzondere plek te kunnen doen.

Groetjes van Ella en Oma Lenneke

“KANDOEL” SCHOONHEID ZONDER EGO?

Het Hoefblad nr. 3 van 2021 ter hand nemende trok de natuurtuin mijn aandacht! Kandoel wat zou dat betekenen? Mevrouw Soffers wist het niet, en mijn man weet het ook niet, dat was duidelijk.

Later de peetvader van Kandoel gebeld die wist het ook niet. Mevrouw Verschure, welke in eerste aanleg aan de telefoon kreeg, dacht dat ik de glazenwasser was. Kijk zo kom ik nog eens aan een baantje.

En dan het besef: nog nooit de tuin bezocht.

Al langer lid dan de tuin oud is! Plots de honger om in stilte “Kandoel” te zien. Voor zulke gelegenheden heb ik altijd dezelfde vriend die mee gaat, m’n SLC 7x42. Aan sleet onderhevig, bijna dertig jaar oud, maar nog glashelder. Met pensioen, normaliter staat ie in ’n vitrinekastje.

Zo’n 25 jaar heb ik ermee door de Zeeuws-Vlaamse polders geroust!

Maar de aanschaf doet me altijd weer denken aan de mannen die me ’t enthousiasme voor het vogels kijken bij brachten.

Vanaf “Den Hespel” om 4 uur s’ morgens, Cees de Wit en Jan Vrinten. Ik liep erbij met een kijker waar ik koppijn van kreeg! Zo scheef als iets. Net op dat moment overleed m’n tante, ik erfde precies het bedrag voor vriend SLC 7x42.

Blij was ik en Cees was net zo blij! Pracht herinnering.

Vrijdag 20 augustus, op naar de Doelstraat, Nieuwe Baan naar Breda. Plattegrond van Dongen nabij Avri geraadpleegd, ben er vlakbij! Ineens erheen, pats “Kandoel”.

Direct bij binnenkomst 2 puttertjes die opvlogen, kijker ingesteld. Stil staand, ’t gevoel van stilte en veiligheid, die als een deken om me heen kwam.

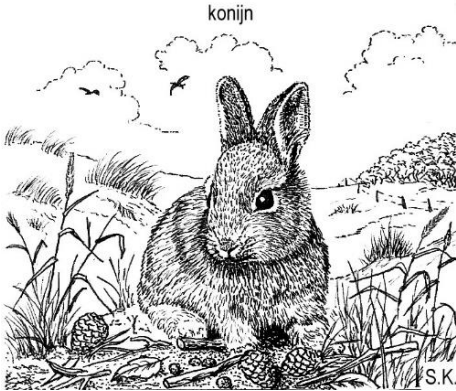
Na 9 jaar als kluzenaar in Zeeuws-Vlaanderen, waar ik soms maanden alleen was. Slechts 1 keer per week de kassière van de supermarkt sprak, dacht ik iets van stilte te weten. De “Kandoel”stilte had op dat moment’n dimensie, die ik nog nooit had ervaren. Op dat moment verlieten de 2 mensen nog aanwezig de tuin. Ik zei, Goede middag, doch te luid voor ’t gebied, voortkomende uit emotie.

Toen ik de pallets voor het insectenhotel waarnam, stond Cees de Wit naast me, "hoe ist Pieter".

Dierbare heinneringen deden me huilen. Ik kan het alleen maar uitdrukken in 't Japans woord "Konne" het welk ware gevoelens betekent.

Ik ben blij dat ik de gehele tuin in stilte heb mogen bezien.

Ik schrijf niet wat er allemaal is. Alleen wat het voor mij was en nu nog is!

Ik heb in de bureaustoel gezeten in de kijkhut, waar zelfs een verhoging is voor de rechter stoel, mogelijk voor iets kleinere onder ons? Ik voelde me koning Pieter. De enige getuige was een konijn-tje, die op het piepje van het scharnier van het kijkluik het hazenpad koos.

Wat kunnen vredelievende, samenwerkende mensen schitterende dingen verwezenlijken. Dit beseffende deed de rust alleen

maar toenemen.

Ik moest plassen en kon het niet over m'n hart verkrijgen, dit in "Kandoeel" te doen. Ik ben buiten op het pad tussen de brandnetels gegaan. Onderweg zag ik een hokje met een hartje en moest ik toch even lachen. Hier kan ik waarschijnlijk mijn shit kwijt dacht ik.

Ik heb nog even voor het toegangshek gestaan, terwijl een gaai over vloog. Ik hoop, dat jullie tijdens het feest elk vuiltje in de vuilbak doen, dacht ik. Elk stukje papier, of wat dan ook, wat hier blijft liggen is een ontering voor het werkelijk fantastische werk en inzet van mensen, die dit vanuit hun hart voor "Kandoeel" doen.

Memorerende aan de woorden van oud-voorzitter Bertus Koreman, Pieter zei hij ooit, alleen kan ik niks.

Pieter Camlâhwait Kooiman

PROGRAMMA

Aangepast programma, dat nog kan wijzigen, waarbij we de regels van hogerhand aanhouden.

Voor nu betekent dat, nog geen autotochten, maar zelf naar het startpunt komen, zodat we geen wagens in hoeven te delen. Natuurlijk mag u met een kennis meerijden, maar dat is op eigen verantwoording. We blijven nog voorzichtig. Houdt rekening met de toegangsregels bij bezoek van de Cammeleur, zoals uw QR bewijs en indentiteitsbewijs.

13 oktober: Filmavond, voorafgaand aan de jubileumpicknick draaien we een film over Natuurtuin Kandoel. We tonen beelden van dit kleine natuurparadijsje, met al wat er leeft, groeit en bloeit. We zien de tuin uitgroeien tot wat het nu is, een plek waar we de natuur een helpende hand aanreiken. Natuurlijk zal de zaalindeling zodanig zijn, dat we voldoende afstand kunnen houden. De voorstelling vindt plaats in de grote zaal van de Cammeleur. Aanvang 20.00 uur.

16 oktober: Als het allemaal mag, dan staat deze dag in het teken van het 25 – jarig bestaan van Natuurtuin Kandoel. We organiseren een picknick in de tuin, waarbij we een open tent op gaan stellen. De picknick is uitsluitend voor leden van Natuurvereniging Ken en Geniet en wordt u gratis aangeboden. Meer leest u hierover op pagina 28 van dit Hoefblad. Daar er veel te regelen is, vragen we u zich tijdig aan te melden. Wij zorgen dan voor voldoende eten, stoelen en tafels.

Vooraf aan de picknick zullen we stil staan bij 25 jaar Kandoel, maar ook bij enkele jubilarissen enz.

U bent welkom vanaf 11:00 uur, uw opgave moet binnen zijn **voor vrijdag 1 oktober 19:00 uur**

30 oktober: Wandeling door Boswachterij Dorst startend bij café BOS & Co Vijf Eikenweg 56, 4903 Oosterhout. Vandaar zullen we op zoek gaan naar paddenstoelen en gaan genieten van de herfstkleuren. Het lijkt erop dat we een uitstekend paddenstoelenjaar krijgen en dan is dit een erg mooie plek om deze te ontdekken, onder leiding van een

deskundige gids. Na Afloop kunt u eventueel nog terecht bij Bos & Co voor een bakje koffie en wat napraten.

Vertrek 9:00 uur, opgeven voor dinsdag 26 oktober 19:00 uur.

3 november: Filmavond, deze keer een film over de Oisterwijkse vennen en omgeving. De film is gemaakt door een filmgroep Oisterwijk in Beeld. De mooiste beelden van deze mooie omgeving worden u deze avond getoond op het scherm. Oisterwijk Parel in 't Groen Alhoewel de Oisterwijkse bossen en vennen al decennia lang bekend staan als een prachtig natuurgebied, is een echte natuurfilm van dit formaat nooit eerder gemaakt. Behalve bossen en vennen zijn er ook schitterende opnames te zien van dieren, insecten en planten. Gebieden als het Galgeven, Van Esschenven en de prachtige Kampina komen in beeld. De makers bezochten ook natuurgebieden in Heukelom, bij het Moergestels Broek en het gebied Nemelaer in Haaren. Naast prachtige beelden maar krijgt u ook boeiende cultuurhistorische informatie voorgeschoteld. Het is "een film die iedereen gezien moet hebben", aldus de enthousiaste makers.

Natuurlijk zal de zaalindeling zodanig zijn, dat we voldoende afstand kunnen houden. De voorstelling vindt plaats in de grote zaal van de Cammeleur. Aanvang 20.00 uur.

27 november: Wandeling door het noordelijk gedeelte van Huis ter Heide, met onder andere het voormalige Kraanven. Hier komen we nog oude zandverstuivingen tegen, met ondergestoven eiken. Met name in dit gedeelte ziet men regelmatig de ree en redelijk wat vogels. We starten bij het parkeerterrein van de Natuurbegraafplaats, Middelstraat 1 in de Moer, net naast het oude jachthuis.

Vertrek 9.00 uur, opgeven voor dinsdag 23 november 19.00 uur.

OPGEVEN VOOR DEZE EXCURSIES KUNT U BIJ:

Ad en Lenie Leeggangers, Roeloff van Dalemstaat 50,
tel. 0162-313858

En bij:

Marie-José van Gestel, Hubertusstraat 9, (mobiel) 06-10120230

Of via e-mail: mjvangestel.burmanje@home.nl

Wie zich via e-mail opgeeft bij Marie-José krijgt altijd een bevestiging toegestuurd. Indien dit niet het geval is, mogelijk door vakantie, dan graag alsnog bellen naar Ad en Lenie.

Leden en niet-leden, die zich eenmaal hebben opgegeven voor één van de tochten van Ken en Geniet, dienen de aan deze tocht

verbonden kosten te voldoen. Dit geldt ook als men door omstandigheden niet met deze tocht mee kan gaan, tenzij een ander de plaats van hem/haar overneemt.

LIDMAATSCHAP "KEN EN GENIET":

De CONTRIBUTIE bedraagt voor leden € 17, - per jaar.

Bij het aangaan van het lidmaatschap in de loop van het jaar wordt € 1,50 per maand berekend.

Jeugdleden (14-16 jaar), huisgenoten en 65-plussers betalen € 15 - per jaar; bij het aangaan van het lidmaatschap in de loop van het jaar betalen zij € 1,50 per maand.

De minimum donatie voor begunstigers bedraagt € 15, - per jaar, wanneer zij het verenigings tijdschrift wensen te ontvangen.

MEDEDELINGEN

Als nieuw lid heten we van harte welkom:

Dhr. Giel Daems, Belgiëlaan 2, I Dongen

Mw. Liselore Houben, Zwaanstraat 25, 'sGravenmoer

Mw. Marijke den Hartog, Merkelbachstraat 23, Dongen

Mw. Van de Wiel, Asterstraat 6, Kaatsheuvel

Mw. Andrea Akkermans, Meerkoethof 18, Dongen

Mw. Els Beerendonk, Volmolenhoef 22, Dongen

Dhr. Peter Beerendonk, Volmolenhoef 22, Dongen

Dhr. Henk van der Weele, Gladioolstraat 5, Dongen

Mw. Marlies Pijnenburg, Evertsenstraat 21, Dongen

Mw. Marijke Stegeman, Wandgreppel 1, Oosterhout

Mw. Lidwine van Dijck, Bergenstraat 11, Raamsdonk

Kopij voor het volgende Hoefblad kunt u inleveren vóór 1 november bij het redactieadres: Christ Grootzwagers, Kamilletuin 6, 5103CB te Dongen. Ook is het mogelijk uw kopij via e-mail te versturen, **graag als bijlage verzenden, word bestand, lettertype arial 11 en foto's los als jpeg bestand.**

Het e-mail adres is: hoefblad@kenengeniet.nl

Redactie: Jos van Dongen, Sjef Kerkhofs, Roland Commandeur, Hanny Oerlemans en Christ Grootzwagers

Zoals altijd zijn de tekeningen weer gemaakt door Sjef Kerkhofs.

VERHALEN GEZOCHT

Na deze moeilijke periode zal ook het Hoefblad weer normaal gaan verschijnen en dan is het leuk, dat er een variatie aan stukjes in verschijnt. De redactie zou het leuk vinden, als ook u eens een stukje schrijft. Dat mag van alles zijn, als het maar met natuur te maken heeft. Over uw eigen wandeling, fietstocht of vakantie misschien. Of een andere bijzondere waarneming die u gedaan heeft. Deel uw kennis en verhalen, laat een ander meegenieten. U mag er uiteraard foto's bij aanleveren, of een tekening. Kortom alles is welkom, samen maken we zo het Hoefblad nog aantrekkelijker. Ben niet bang, dat u dit niet kent, het is gemakkelijker dan u denkt en taalfouten worden door de redactie gecorrigeerd. Hebt u geen computer, dan kan u ook gewoon schriftelijk uw stukje inleveren, dat is voor ons geen probleem.

HOEFBLAD DIGITAAL

Heel veel leden ontvangen al ons verenigingsblad digitaal, dat is fantastisch. We besparen daar niet alleen drukkosten mee, maar ook ons milieu. Verder is het ook bijzonder leuk, immers alle afbeeldingen zijn in kleur. Voor ons is het ook mogelijk allerlei linken te plaatsen, zodat u nog meer achtergrondinformatie kunt ontvangen of opzoeken. Natuurlijk weten we dat een digitale wereld ook niet alles is, toch op een goede manier gebruikt, ook erg waardevol.

Hebt u een computer of tablet, dan is het voor u misschien ook een optie, laat het dan weten via de ledenadministratie:

penningmeester@kenengeniet.nl

Leest u liever de papieren versie, dan is dit uiteraard ook geen probleem en blijft u dit gewoon gedrukt ontvangen.

RaboClubSupport

Ook dit jaar doet Ken en Geniet weer mee aan deze bijzondere actie, waarmee u onze vereniging kan steunen. Dat gaat eenvoudig, tenminste als u lid bent van de Rabobank Tilburg en omstreken. U krijgt van uw bank bericht wanneer u kunt stemmen op uw favoriete club of vereniging. U kunt 5 stemmen verdelen over uw goede doelen, waarvan wij natuurlijk hopen, dat u dat op uw eigen vereniging doet.

We gaan het gesponsorde bedrag besteden aan twee doelen. Ten eerste aan een nieuwe uitschuifbare takkenzaag op accu, waarmee we ons snoeiwerk verrichten in de tuin. Tweede doel is de aanschaf van

hardhouten palen, liefst van acaciahout. Onze palen aan beide zijden van de diverse takkenrillen beginnen te verslijten en daarvoor in de plaats willen we palen gebruiken die minstens 20 jaar mee gaan. Hetzelfde geldt voor de palen die de pergola van ons lokaal ondersteunen, nu is daar hout uit de tuin voor gebruikt. Echter vertonen deze palen gebreken en dienen vervangen te worden. Ook daar willen we stevige acaciapalen voor aanschaffen.

Daarom is de bijdrage van de Rabobank van harte welkom, mogen we ook dit jaar weer op uw stemmen rekenen?

Wist u overigens dat u als klant van deze bank gratis lid kunt worden van de bank en zelfs als echtpaar beide lid kunt zijn, daarmee kunt u zorgen voor extra stemmen.

Van 4 tot 25 oktober kun jij je stem uitbrengen op je favoriete club of vereniging.

Stem nu direct in de Rabo App of online op [rabobank.nl/clubsupport](https://www.rabobank.nl/clubsupport)

NATUURMOMENTEN

Vandaag had ik er weer zo eentje, een dag met een gouden randje! Mijn vlindertelroute op de [Regte Heide](#) gelopen, een tocht met leuke Natuurmomenten. Oh, wat staat de heide toch mooi te bloeien! En met mij genieten vele wandelaars van die paarse kleurenpracht. De zoetgeurende struikheide trekt duizenden insecten aan. Als je vanaf het Riels Hoefke net de Oude Leij over bent en de heide op komt staat aan de rechterhand een ouderwetse bijenstal met gevlochten korven. Verderop staan nieuwerwetse kasten.

Sta ik net een kleine vuurvliinder in te voeren, komt er plotseling een grote gele vlinder langs vliegen. “Een koninginnenpage”, roep ik en mensen die me juist passeerden zien hem ook, mooi toch! Ja, ook zij genieten ervan: “die zie je niet zo vaak”, zegt één van hen. Het is inderdaad een vrij schaarse standvlinder die in 2, soms 3 generaties per jaar vliegt, van eind april tot half juni en van begin juli tot half september, in warme jaren is er nog een 3e generatie in oktober. De eitjes worden vooral op wilde peen afgezet, maar ook op andere schermbloemen zoals bevernel, engelwortel, dille, pastinaak en venkel. Ieder eitje wordt op een andere bloemknop of bladtop afgezet, bij voorkeur op

jonge, vrijstaande planten die boven de vegetatie uitsteken of aan de rand van een gebied op een beschutte plek groeien. Jonge rupsen lijken wel op een vogelpoepje, ze eten eerst de eischaal op en vervolgens de bovenkant van de bladeren. Als ze ouder worden eten ze vooral de bloeiwijze, ze trekken een aantal keren hun te krappe jas uit en zien er steeds anders uit, worden steeds mooier van kleur. Vanaf het vierde stadium, als de rups de typisch groen-zwart-oranje tekening heeft, kan de rups zich verdedigen door zijn zogenaamde osmaterium uit de nek tevoorschijn te stulpen, een kenmerkend roodachtig gevorkt orgaanje waarmee hij een doordringende stank verspreidt. De rups verpopt zich in de kruidlaag of aan een stengel. De kleur van de pop past zich aan, aan de omgeving zodat ze een grotere overlevingskans hebben, van groen tot bruin.

De koninginnenpage wordt vaak bij heuveltoppen gezien, daar ontmoeten mannetjes en vrouwtjes elkaar, "hill-topping" noemen we dat. Zou het daarom zijn, dat ik hem wel vaker op de Regte Heide zie? Want de hei ligt tussen 2 beekdalen in, tussen de Oude Leij met het Riels Laag en de Poppelsche Leij. De heide steekt daar maar liefst 5 meter bovenuit, voor Brabant een spectaculair hoogteverschil! Het mooiste kun je

dat zien als je op de zogenaamde Vijfberg staat, een reeks grafheuvels uit de Bronstijd (2000-700 vóór Christus). De heuvels zijn een spoor van een nederzetting met hutten en akkertjes uit die tijd. In de jaren '30 zijn ze opgegraven. Er kwamen toen allerlei grafgiften aan het licht, zoals bijlen, dolken, knopen en kralen. Er liggen hier 6 grafheuvels op een rijtje, een stuk naar het zuiden ligt een 7^e grafheuvel. Rondom de meeste heuvels staan palenkransen, daar zit vaak de roodborsttapuit op, maar vandaag met al dat volk helaas niet, teveel bezoekers.

De hooibeestjes trekken zich echter niks aan van al dat volk, zij moeten zorgen dat ze hun buikje dik hebben, paren en eitjes leggen en dan is het weer gedaan met het vrolijke vlinderleven. Atalanta's daarentegen hebben nog een lange weg voor de boeg, die trekken als de herfst hier invalt naar het zuiden, naar het Middellandse Zeegebied, dus die moeten ook de nodige energie nog opdoen en de struikheide zit boordevol nectar. Maar ook snoepen ze graag van bloedende bomen.

Bij de vennetjes groeit de blauwe koningin van de vochtige heide: de klokjesgentiaan. Helaas zijn de vlindertjes die daarbij horen, de gentiaanblauwtjes, al jaren niet meer gezien op de Regte Heide. We hebben hier jarenlang eitjes geteld op een aantal zogenaamde telplots van 10 x 10 meter. De helder witte eitjes steken duidelijk af op de diepblauwe bloemen van de gentianen, dus gemakkelijk te tellen, alleen, dan moeten ze er wel zijn! Hier groeit ook de zonnedauw, het bekende vleesetende plantje met zijn glinsterende plakparels aan het einde van zijn tentakels waarmee hij insecten lokt, vangt en verteert. De prooi dient om de plant te voorzien van voedingsstoffen die in de bodem waar de plant groeit afwezig zijn.

Tussen de bossen van de struikheide heeft een wespspin of tijgerspin

een web geweven, ook dat fraaie web dient om voedsel te vangen. Het lievelingseten van de tijgerspin is de sprinkhaan, al zal ze zowat alles grijpen wat in de sterke, kleverige draden van haar web blijft vasthangen. Dat kunnen grote en sterke prooien zijn, zoals hommels of zelfs libellen. De spin gaat dan snel over tot actie en begint met het inwikkelen van de prooi. Hierbij gebruikt ze opvallend veel spinnendraad en

al snel is de prooi stevig verpakt in een dikke laag wit spinsel. Nu kan het slachtoffer het helemaal vergeten, want om het werk af te maken dient de wespspin een gifbeet toe. Op de website <https://www.eis-nederland.nl/soortenbeleid/aandachtsoorten/wespspin> vindt U kaartjes van de uitbreiding in de loop der jaren van dit fraaie, geel-zwart-wit gestreepte beestje. Ik weet nog goed, dat ik mijn eerste tijgerspin zag in zuid-Limburg, ik was helemaal hotel-de-botel, dat was toen echt een uitheemse soort!

Nog eentje die prooi zoekt: de boomvalk! Hij scheert over de vennen en langs de boomtoppen af, op zoek naar libellen, een genot om naar te kijken, wat een snelheid! Ook jaagt hij op kleine vogeltjes, die slaat hij in de vlucht. Vanaf grote hoogte in lange, snelle duikvluchten, maar ook laag over dijken en bomenrijen. Libellen peuzelt hij in de vlucht op. En als hij dan hier geen insecten meer vindt, trekt de boomvalk weg naar Afrika ten zuiden van de Sahara. In april en mei keert hij terug. De boomvalk bouwt zelf geen nest, maar gebruikt een oud kraaien- of eksternest. Zij legt 2 tot 4 eieren, meestal broedt het vrouwtje, 28 tot 33 dagen. De jongen zijn vliegvlug

na 28 tot 34 dagen en worden tot nog 5 weken daarna gevoerd. Dat zijn heel wat libellen die het loodje leggen! Maar zo steekt de natuur nou eenmaal in elkaar: eten en gegeten worden.

Er waart ook een wolf op de Regte Heide rond: de bijenwolf! In de steile kantjes aan de oostzijde van de heide graaft zij een nest voor haar nakomelingen. Ja, het is een graafwesp, die niet in een nest woont, maar solitair leeft. Het is een grote wesp, vooral de vrouwtjes, want die zijn groter dan de mannetjes. De bijenwolf dankt zijn naam aan het feit dat zij, het vrouwtje, bijen vangt. Hij is de onschuld zelve en

bezoekt bloemen, maar het vrouwtje zoekt met haar gevoelige reukzintuigen bijen en vangt deze, ze blijft boven de bij hangen tot het juiste moment daar is om aan te vallen. Dan stort de wesp zich op de bij en grijpt die met haar poten vast. Tegelijk geeft ze de bij een verlamme prik en perst gif door het lichaam van de bij. De bij verliest nectar uit zijn mond,

welke de bijenwolf opdrinkt. Dan brengt de bijenwolf de bij naar haar nest met verschillende kamers, waar ze een aantal bijen heeft verzameld. Op één bij legt ze een eitje. Als het eitje uitkomt, eet de larve de bijen op. Omdat de bijen niet zijn gedood, maar verlamd, zijn deze nog vers, de bijen worden dus levend gegeten.

Verder dwalend over de heide ontdek ik nog een bijzondere soort: de grondster. De stengels van deze plant liggen min of meer stervormig op de grond, waaraan de plant haar Nederlandse naam dankt. De Latijnse naam betekent bekoring, wat op de sierlijkheid van het plantje slaat, en kransdragend: de kleine witte bloemetjes staan in kransen om de stengels. Van een foto van dit plantje zou je zo een kerstkaart kunnen maken! Hij groeit op plaatsen die vaak onder water staan op de zandgrond, langs zandwegen en paden in heidestreken, op afgravingen en op de

boden van droogvallende greppels.

De grafheuvels komen weer in zicht, en even later sta ik weer bij het bruggetje over de Oude Leij. Daar nog een Natuurmoment: een blauwborst die voedsel zoekt voor de jongen, waarschijnlijk van het 2^e legsel. Zij broedt van april tot in juli, 1 of 2 legsels met elk 3 tot 7 eieren.

Na 12 tot 14 dagen broeden komen de jongen uit het ei, die daarna nog 13 tot 14 dagen op het nest verblijven. Blauwborsten leven vooral in gevarieerde, natte en insectenrijke gebieden, open gebieden met struweel en loofbomen. Naast insecten staan er ook larven, wormen en slakjes op het menu, aangevuld met bessen en zaden. In het vroege najaar vertrekken de blauwborsten weer naar de overwinteringsgebieden op het Iberisch schiereiland en westelijk Afrika.

Aan alles komt een eind, ook aan deze middag vol bijzondere Natuurmomenten. Maar natuurlijk genoten we ook van al die “gewone” soorten die we deze middag hebben gezien, zoals bijvoorbeeld de citroenvlinder en het oranje zandooogje, ja, het is maar net wat je bijzonder vindt, want elk dier en elke plant heeft zijn functie in de natuur. Tot een volgende wandeling vol Natuurmomenten!

Fia Grootzwagers

STRIJBEEKSE HEIDE – SMOKKELAARSPAD

In januari hebben John en ik vanuit de Strijbeekse Heide het [Smokkelaarspad](#) gewandeld. De route is 8 km lang, wij hebben er een stukje aangeplakt. We parkeerden bij de P van Staatsbosbeheer aan de Goudbergseweg. De route staat goed aangegeven met toepasselijke

bordjes.

De grensstreek van Nederland en België is bekend om een grote smokkelgeschiedenis. Lange tijd werden de grenzen hier bewaakt. Er werd namelijk van allerlei goederen gesmokkeld, o.a. boter, tussen

België en Nederland en dat ging er soms hevig aan toe, met flinke gevechten waarbij soms zelfs doden vielen. Gewapende douaniers lagen in de bossen te wachten om smokkelaars te pakken. Boter was toen een lang niet overal verkrijgbaar en dus een waardevol product. We treden in de voetsporten van de smokkelaars, de route loopt namelijk deels door Nederland en deels door België.

De smokkelaarszak op de rug gesjord, daar zitten de boterhammen met hollandse boter en kaas in, en dan gaan we op pad. Eerst gaan we via de Ericaweg de Strijbeekse Heide op, met het Langven in de verte. Menig open plekje op de heide wordt ingenomen door beker mossen en heidestaartjes, deze behoren tot het geslacht *Cladonia* waaronder ook rendiermossen vallen, dit is een geslacht van korstmossen van ongeveer 350 soorten, ongeveer 50 daarvan worden in Nederland aangetroffen. Door het bos wandelen we naar het Goudbergven of Patersmoer. Het ringven wordt omgeven door een paraboolduin, gevormd na de laatste ijstijd, zo'n 10.000 jaar geleden. Het duin is een heuse berg waar je overheen loopt en dan uitkijkt over het water met middenin een eiland. Het eiland is één van de laatste stukjes hoogveen van Nederland en begroeid met heide, eiken, berken en vliegdennen, een nog niet door mensenhanden beroerd terrein. Korstzwammetjes en berkenzwammen doen hun best om dode bomen te verteren. Op de oostpunt stond in de Middeleeuwen een houten standaardmolen, die rond 1628 is afgebrand. Vanaf ongeveer 1707 wordt de molen "de Korenbloem" vernoemd in oude documenten. Net ten zuiden van de molen is zelfs een speciaal bruggetje over de Strijbeekse Beek gebouwd om de verbinding daarheen gemakkelijker te maken. Maar als in 1830 de

staatsgrens wordt gesloten (de Strijbeekse Beek is hier een grensri-
viertje), wordt de molen verplaatst naar Ulvenhout.

Halverwege het ven gaat de route linksaf, maar wij gaan nog een
stukje rechtdoor, want daar aan de westpunt van het ven staat een
picknickbank, waar we onze boterhammetjes gaan verschalken. Het is
hier heerlijk zitten, in het flauwe januarizonnetje. Er hangt ook wel een
aparte sfeer, de stilte, het is magisch en tegelijk mysterieus. Het Pa-
tersmoer was lange tijd verboden terrein. Het is hier dan ook niet
moeilijk om je de legendarische smokkel voor te stellen.

Er vliegen grote groepen luid gakkende grauwwanzen over, op het
Goudbergven dobberen wilde eenden en kuifeenden, ook horen we de
dodaars roepen en ja, af en toe komt hij boven, maar zie er maar eens
een plaatje van te schieten, die doerakken duiken steeds weer onder!

Als de boterhammetjes er weer inzitten nemen we met weemoed
afscheid van dit schitterende plekje. Even terug en dan pikken we het
Smokkelpad weer op. Het landschap hier is door de eeuwen heen
nogal veranderd: rond 1800 bestond het voornamelijk uit heide, cen-
traal in het gebied was er al een beperkte hoeveelheid bos aanwezig.

Dit was ook het geval langs de
Strijbeekse loop. Op de grens-
streek van Meerle en Chaam
lagen gemeenschappelijke
weiden (de Grazen). Rond
1900 werden grote delen van
de heide in percelen opge-
deeld, vervolgens ontgonnen
om plaats te maken voor bos-
aanleg en landbouw.

Omstreeks 1950 bestond het landschap voornamelijk uit aangelegd bos met her en der verspreid nog enkele heideveldjes en graslanden. Het landschap is sindsdien niet veel meer veranderd.

We wandelen nu door het bos en over een klein heidegebiedje richting de beek. Er zit hoog in een boom een specht heftig te hameren, het is een grote bonte. Ook scharrelt hier een roodborstje rond.

Dan gaat het langs de weiden richting een vlonderpad. Ja, het is hier soppig. We hebben hier een weids uitzicht op het beekdal van de Strijbeekse Beek, die de natuurlijke grens met onze zuiderburen vormt, tussen de Baronie van Breda en het Land van Hoogstraten. De naam van de beek is heel toepasselijk: er werd vroeger veel om het beekje gestreden. Het is hier dat in 1814 aan het einde van de Napoleontische tijd de "Slag bij Strijbeek" plaatvond. Om Napoleon op de knieën te dwingen werd een groot leger van geallieerden op de been gebracht,

waaronder 400 Pruisische ruiters en Russische Kozakken. Ze raakten slaags met 200 leden van de Franse Lancier Rouges van de keizerlijke garde. In de weidegronden, de beemden, ter weerszijde van de Strijbeekseweg speelde de strijd zich af. De waterstand was in die tijd veel hoger dan nu en verschillende manschappen en paarden verdronken toen ze door het ijs zakten. Er sneuvelden in totaal 13 Pruisen.

Bij het oversteken van het houten bruggetje over de Strijbeekse Beek passeer je ook de grens. Tijdens de aanleg van het Smokkelpad werd een grenspaal terug gevonden die jarenlang verdwenen was, de arduinen grenspaal met nr 216b. Door de jaren heen was hij met zijn gewicht van ruim 600 kg in de drassige grond gezonken. Deze grenspaal is hier ooit in 1843/1844 geplaatst. In 2012 is de paal weer op de juiste hoogte teruggeplaatst.

Na een stukje soppen door de modder langs de beek belanden we op een mooi heideveldje met een vennetje. Er groeien enkele grote solitaire dennen hier: zeedennen met enorme dennenkegels, die worden tot 22 cm lang en blijven enkele jaren aan de boom zitten. Ook de stevige, leerachtige naalden met scherpe punt zijn lang: 15 tot 25 cm.

Aan de rand van de heide staat een boom met gaten erin geboord: een kunstmatige nestgelegenheid voor wilde bijen, zoals de grijze zandbij en de pluimvoetbij.

In het bos vinden we verschillende paddenstoelen, waaronder de spekzwoerdzwam. In de slootkanten groeit de dubbelloofvaren. We zijn nu in het Belgische Domeinbos Den Elsakker, een voormalig domein van

de Abdij van Thorn. We wandelen door statige dreven met oude loofbomen, langs vochtige weilanden, poelen en vijvers. Naast de aangeplante naaldbomen kom je ook heidevelden, bloemrijke graslanden en

gagelstruwelen tegen. Langs de Strijbeekse beek, waar de terreinomstandigheden natter zijn, staat voornamelijk elzenbroekbos. Het natuurgebied “den Elsakker” dankt zijn naam aan de voormalige rentmeester Wouter van Elsacker, beheerder van dit gebied rond 1588. Nadat het gebied in de loop der eeuwen verschillende eigenaars heeft gehad, kwamen er rond 1960 plannen om het gebied te verkavelen voor de bouw van woningen. Deze plannen zijn echter niet doorgevoerd, begin jaren 80 is het gebied aangekocht door Waters en Bossen (later Natuur en Bos).

Op een kruising van dreven staat het Heilig Hart kapelletje, gebouwd

in 1921, 100 jaar oud dus! We kijken even binnen en doen een schietgebedje. Dan weer verder, door vochtige bossen en langs weiden, terug richting de Strijbeekse beek, ondertussen nog plaatjes schietend van de gele trilzwam en bloeiende hazelaar. Daar is de brug, ook hier is het soppig, gaan we linksom, gaan we rechtsom?

Bij het oversteken van de grens genieten we van het fraaie landschap met de meanderende Strijbeekse Beek. Via een drassig weiland bereiken we een ietsje beter breed zandpad, dat ons door het kleinschalige weideland terugvoert

naar de Strijbeekse Heide.

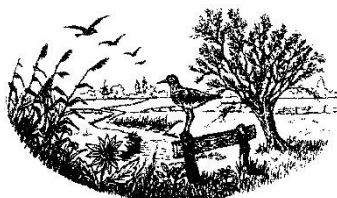
Koolmeesjes en pimpelmeesjes struinen de bomenrijen af, op zoek naar iets eetbaars, er zitten ook goudhaantjes bij! Nog even verder en dan bereiken we het grootste ven van de Strijbeekse Heide, het Zwarte Goor, omgeven door heide.

Langs het ven afwandelen komen we aan het einde van onze wandeling en bereiken we de P. Alweer een hele leuke wandeling, die ook in augustus waarschijnlijk erg de moeite waard zal zijn! Tot een volgende wandeling!

Fia Grootzwagers

NATUURVERENIGING

KEN EN GENIET

LIDMAATSCHAP

De CONTRIBUTIE bedraagt voor leden € 17, - per jaar. Bij het aangaan van het [lidmaatschap](#) in de loop van het jaar wordt € 1,50 per maand berekend.

Jeugdleden (14-16 jaar), huisgenoten en 65-plussers betalen € 15 - per jaar; bij het aangaan van het lidmaatschap in de loop van het jaar betalen zij € 1,50 per maand.

De minimum donatie voor begunstigers bedraagt € 15, - per jaar, wanneer zij het verenigingstijdschrift wensen te ontvangen.

CONTACTPERSONEN WERKGROEPEN:

Uilenwerkgroep:

uil@kenengeniet.nl

Thieu Verharen

Stevenshof 13, 's Gravenmoer

Tel. 0162-315480

Nestkasten verkoop:

Ad Leeggangers

Roeloff van Dalemstraat 50,

Dongen

Tel. 0162-313858

Vogelwerkgroep:

Nestkastencoördinator

vogel@kenengeniet.nl

Leo Reijnierse

Kard.v.Rossumstraat 52, Dongen

Tel. 0162-316475

Vlinderwerkgroep:

vlinder@kenengeniet.nl

Fia Grootzwagers

Schoolsticht 47

5102GD Dongen

tel.0162-517996

Natuurtuin Kandoel:

Peter Verschure

Groenstraat 11a, Dongen

Tel. 0162-313297

Misschien staat volgend Hoefblad wel uw foto op deze plek. Hebt u een leuke, mooie, grappige natuurfoto, stuur hem dan in voor 1 november naar hoefblad@kenengeniet.nl en u weet delen is leuk.

Tapuit Fia Grootzwagers

Dagpauwoog Marian Gieseckam

Zwarte ooievaar Fia Grootzwagers

Kamperfoelie C. Grootzwagers

Rupsendoder C. Grootzwagers

Icarusblauwtje Marian Gieseckam

